

Protocol Onderzoekscommissie Gedrag en Cultuur Omroepen

Inhoudsopgave

1.	Werkwijze omtrent het afnemen van interviews	1
2.	Persoonsgericht onderzoek	3
3.	Geheimhouding, gegevensbescherming en archivering	6
4.	Anonieme meldingen	7
5.	Ter besluit.....	8

1. Werkwijze omtrent het afnemen van interviews

1.1. Inleiding

De Onderzoekscommissie Gedrag en Cultuur Omroepen (hierna: de Commissie of OGCO) is door de raad van bestuur van de Stichting Nederlandse Publieke Omroep (hierna: NPO) ingesteld en heeft tot taak een onderzoek in te stellen naar (a) grensoverschrijdend gedrag en (b) de mogelijk onderliggende systemische oorzaken daarvan, in brede zin binnen de landelijke publieke mediadienst als geheel en het programma De Wereld Draait Door in het bijzonder, maar niet uitsluitend.

1.2. Doel interviews

Op basis van het Instellingsbesluit richt het onderzoek van de Commissie zich op ervaren grensoverschrijdend gedrag, de systemische oorzaken van het voortduren van dergelijk gedrag en de invloed van bestaande werkwijzen en organisatiecultuur op deze oorzaken. Een van de onderzoeksmethoden betreft het afnemen van semigestructureerde interviews met personen die werkzaam zijn geweest bij De Wereld Draai Door of een andere programma, dan wel daarbij betrokken zijn geweest.¹

Zoals blijkt uit de onderzoeksaanpak hebben de interviews tot doel om de ervaren werksituatie, zoals die bij DWDD en eventueel andere programma's heeft bestaan, in kaart te brengen en daarin patronen te ontwaren. De interviews zijn in dat opzicht te beschouwen als een aanvulling op de resultaten van de enquête en overige schriftelijke bronnen zoals onder meer en niet uitsluitend jaarverslagen, verzuimverloop en krantenartikelen. De interviews worden niet ingezet om persoonsgericht feitenonderzoek te verrichten naar het handelen dan wel nalaten van bepaalde

¹ De Commissie voert voorafgaand aan het daadwerkelijke onderzoek ook een aantal verkennende gesprekken. Deze gesprekken vallen niet onder dit protocol.

personen met als doel het verzamelen van relevante feiten die nodig zijn om te beoordelen of dat handelen of nalaten als verwijtbaar is aan te merken.

1.3. Opzet interviews

Geïnterviewden ontvangen voorafgaand aan het interview een document waaruit blijkt op welke wijze de Commissie met hun persoonsgegevens en de interviewdata omgaat. Hierbij geldt dat de anonimiteit van de geïnterviewde wordt geborgd. Verder wordt van het interview een geluidsopname gemaakt en wordt de tekst woordelijk uitgewerkt ten behoeve van de analyse. Het woordelijke verslag wordt desgevraagd toegestuurd ter kennisname. De geluidsopname wordt bewaard tot het moment dat het woordelijke verslag wordt geaccordeerd in het kader van hoofdstuk 2 of een bepaald moment nadat de Commissie is opgeheven

Uit de uitkomsten van de enquête, de interviews en overige schriftelijke bronnen kan blijken dat in de patronen die de Commissie ontwaart specifieke personen een zekere rol hebben gespeeld. Deze personen worden in een (vervolg)gesprek² in de gelegenheid gesteld op de geconstateerde patronen te reageren en hun visie daarop te geven. In het kader van hoor en wederhoor maakt de Commissie voorafgaand aan het gesprek duidelijk welke patronen zij heeft geconstateerd en waar zij haar bevindingen op baseert. De Commissie geeft geen inzage in de individuele gespreksverslagen van de geïnterviewden. Doordat het niet gaat om individuele casusposities laat de Commissie het belang van de geïnterviewde en zijn/haar anonimiteit prevaleren. Daarbij is relevant dat de Commissie conform haar onderzoeksaanpak in beginsel geen individuele klachten op waarheid onderzoekt, maar zich richt op ervaringen van betrokkenen en het vaststellen van patronen op de werkvloer in meer algemene zin.

1.4. Persoonsgericht onderzoek

Het is mogelijk dat de Commissie op een gegeven moment meent dat het onderzoeksbelang ertoe noopt om individuele uitingen jegens specifieke personen op juistheid te toetsen. Op dat moment rust op de Commissie een (bijzondere) zorgplicht naar zowel de melder als de beschuldigde en treden uitgewerkte waarborgen in werking die hieronder zijn opgenomen in hoofdstuk 2.

1.5. Inzage concept onderzoeksrapport

Voorafgaand aan de vaststelling van het definitieve onderzoeksrapport legt de Commissie het concept voor aan betrokkenen die door bevindingen erin kunnen worden geraakt of daartegen bedenkingen zouden kunnen hebben. Het conceptonderzoeksrapport kan alleen fysiek worden ingezien ten kantore van het CAOP en wordt voorgelegd onder voorwaarde van geheimhouding, hiervoor wordt door de betrokkene een verklaring ondertekend. Bij de terinzagelegging kunnen betrokkenen zich laten vergezellen door een vertrouwenspersoon of raadsman. Het is niet toegestaan om van de ter inzage gelegde documenten kopieën of foto's te maken. Indien onderdelen van het conceptonderzoeksrapport niet kunnen worden voorgelegd, geschiedt dit gemotiveerd.

² Het kan een vervolgggesprek zijn als de betreffende persoon als eerder is geïnterviewd over zijn of haar ervaringen bij De Wereld Draait door of een ander programma.

De Commissie geeft de hiervoor genoemde betrokkenen de gelegenheid binnen vijf werkdagen te reageren op de hem of haar in de onderzoeksrapport voorgelegde bevindingen. Op basis van de aard en omvang van de reactie bepaalt de Commissie óf en op welke wijze de reactie wordt verwerkt in het definitieve onderzoeksrapport. Als een reactie niet wordt overgenomen, wordt dit gemotiveerd in het onderzoeksrapport. De reactie zelf maakt geen onderdeel uit van de onderzoeksrapport.

1.6. *Verzenden definitief onderzoeksrapport en openbaarmaking*

Het definitieve onderzoeksrapport wordt na vaststelling door de Commissie verzonden aan de raad van toezicht van de NPO, de raad van bestuur van de NPO, de staatssecretaris van OCW, het Commissariaat voor de Media en het College van Omroepen. Het rapport is daarmee openbaar. De raad van bestuur van de NPO draagt zorg voor verdere verspreiding van het rapport.

Uiterlijk 48 uur voorafgaand aan de openbaarmaking van het rapport conform de alinea hiervoor stelt de voorzitter van de Commissie de raad van bestuur van de NPO een exemplaar van het definitieve rapport ter kennisname en onder embargo ter beschikking. Voor de ontvangst wordt een geheimhoudingsverklaring ondertekend. In het definitieve rapport kunnen geen wijzigingen meer worden aangebracht.

2. Persoonsgericht onderzoek

2.1. Definities

Een *melding* is een schriftelijke of mondelinge uiting waarin wordt verwezen naar ervaren grensoverschrijdend gedrag of een vermoeden daaromtrent, waaronder onder meer maar niet uitsluitend wordt verstaan:

- het maken van direct of indirect onderscheid;
- discriminatoire bejegening;
- (seksuele) intimidatie;
- agressie;
- geweld;
- pesten.

Een *melder* is degene die een specifieke casus ter kennisgeving brengt aan de Commissie. Melder is diegene die werkzaamheden verricht of verricht heeft voor de NPO dan wel een landelijke publieke mediadienst. Ook medewerkers van extern ingehuurd leveranciers van producten en diensten, kunnen melder zijn.

Een *beschuldigde* is de natuurlijke persoon op wie de specifieke casus van een melder betrekking heeft of die door een melding wordt geraakt.

Het *bevoegd gezag* is de directie van de NPO.

Betrokkenen zijn de melder, de beschuldigde dan wel personen die relevante informatie over de melding kunnen verstrekken, zoals maar niet uitsluitend deskundigen en getuigen, en het bevoegd gezag.

2.2. Uitgangspunten en procedure

2.2.1. *Inwerkingtreding*

Hoofdstuk 2 van dit protocol treedt in werking op het moment dat de Commissie meent dat het onderzoeksbelang ertoe noopt dat een specifieke casus ter kennisgeving wordt gebracht van een beschuldigde.

2.2.2. *Kennisgeving onderzoek*

Zo spoedig mogelijk als het onderzoeksbelang dit toelaat, wordt de beschuldigde geïnformeerd over het feit dat er jegens hem of haar beschuldigingen van grensoverschrijdend gedrag zijn gericht waarover de Commissie met hem of haar in gesprek wenst te gaan.

In de kennisgeving staan in ieder geval de volgende zaken:

- een beschrijving van het vermoedelijke grensoverschrijdende handelen of het nalaten;
- dat de beschuldigde en eventuele getuige(n) kunnen worden gehoord;
- dat de beschuldigde zich tijdens de gesprekken kan laten bijstaan door een vertrouwenspersoon of raadsman (dit op eigen kosten);
- dat de beschuldigde personen/documenten kan noemen die voor het verzamelen van de feiten van belang zijn;
- een uitnodiging voor een gesprek waarin de schriftelijke kennisgeving wordt toegelicht en besproken, met contactgegevens van de Commissie;
- de verwachting dat de beschuldigde op basis van artikel 7 van het Instellingsbesluit van de OGCO meewerkt aan het onderzoek.

2.2.3. *Toegang tot gegevens*

De OGCO en de door haar aangestelde onderzoekers hebben op basis van artikel 7 van het Instellingsbesluit vrije toegang tot personen en instellingen en kan hen verzoeken de medewerking te verlenen die redelijkerwijs nodig is voor het onderzoek. De NPO en de omroepen verlenen de OGCO de verlangde medewerking en toegang tot alle informatie die door de commissie nodig wordt geacht.

2.2.4. *Schriftelijke bronnen*

De OGCO en de door haar aangestelde onderzoekers kunnen melder, het bevoegd gezag en andere betrokkenen verzoeken aanvullende informatie te leveren die van belang kan zijn voor het onderzoek. De onderzoeker analyseert en beoordeelt de aangeleverde stukken.

Incidenteel kan zich de situatie voordoen dat degene die verzocht wordt stukken te overleggen dan wel inlichtingen te verschaffen, dit weigert of meedeelt dat uitsluitend de commissie daarvan kennis mag nemen. Indien de weigering geschiedt door of namens de NPO of een van de omroepen zal de commissie in overleg treden met de raad van bestuur van de NPO en in deze verzoeken tot een afweging van belangen komen.

2.2.5. Gesprekken

De OGCO en/of door haar aangestelde onderzoekers (in totaal ten minste twee) voeren tijdens het feitenonderzoek gesprekken met melder, beschuldigde, en mogelijke deskundigen en getuigen. Indien het gesprek met de melder reeds in een eerder stadium heeft plaatsgevonden, beoordelen de onderzoekers of het nodig is dat een tweede gesprek met melder dient plaats te vinden. Ook beoordelen de onderzoekers of het nodig is een gesprek te hebben met de melder en eventuele andere betrokkenen in elkaars aanwezigheid.

De gesprekken zijn niet openbaar. Indien de betrokkene een melder is, wordt aan hem/haar medegedeeld dat het woordelijke verslag of een deel daarvan in het kader van hoor- en wederhoor door de onderzochte kan worden ingezien. Indien de melder hier bezwaar tegen maakt, wordt dit gerespecteerd en wordt het woordelijke verslag anoniem aan de onderzochte ter inzage voorgelegd. Dit houdt in dat de naam van de melder niet zichtbaar is, maar kan eveneens inhouden dat bepaalde gedetailleerde informatie over de (omstandigheden van) de casus worden verwijderd indien deze informatie eenvoudig tot de melder te herleiden is. De consequenties hiervan zijn nader uitgewerkt onder 3.7. en worden aan de melder medegedeeld.

Personen die worden uitgenodigd kunnen zich laten bijstaan door derden. De commissie voorziet niet in een vergoeding van kosten die hiervoor worden gemaakt.

Van gesprekken wordt ten behoeve van de verslaglegging een geluidsopname gemaakt. Van de geluidsopname wordt een woordelijke uitwerking gemaakt op schrift. De geluidsopname wordt na accordering van het woordelijke verslag vernietigd, behoudens het gestelde in de laatste alinea van 2.2.6.. De verslagen maken deel uit van het onderzoeksdossier en worden niet openbaar gemaakt.

2.2.6. Vaststellen gespreksverslagen

Het woordelijke verslag wordt via een beveiligde verbinding per e-mail verstrekt aan de deelnemers aan het gesprek. Zij kunnen binnen 5 werkdagen via een beveiligde verbinding per e-mail reageren voor zover dat betrekking heeft op de eigen inbreng. Elke pagina wordt door de geïnterviewde geparafeerd. Daarmee en door ondertekening van het gehele verslag bevestigt de geïnterviewde dat zijn/haar verklaring juist is weergegeven en alle pagina's van het verslag gezien zijn. Ook de onderzoekers tekenen het verslag. De reactie per e-mail wordt als bijlage toegevoegd aan het verslag. Feitelijke onjuistheden worden in het verslag gecorrigeerd. De woordelijke verslagen worden door geïnterviewde vertrouwelijk behandeld en niet aan derden doorgestuurd.

Als een geïnterviewde weigert het woordelijke verslag te ondertekenen, dan vermelden de onderzoekers dat in het verslag, zo mogelijk met opgaaf van reden(en). In dit geval wordt de geluidsopname van het gesprek behouden.

2.2.7. Hoor en wederhoor

Informatie uit gespreksverslagen kan – voor zover betrekking hebbend op de persoon van de beschuldigde en voor zover van belang voor het onderzoek – worden ingezien door de beschuldigde. Het woordelijke verslag wordt anoniem aan de beschuldigde ter inzage gelegd indien de melder geen toestemming geeft om zijn/haar naam te openbaren (zie ook 2.2.5.). Daarbij wordt meegewogen dat het noemen van de naam van de melder aan de beschuldigde van invloed kan zijn op een ervaren gevoel van veiligheid om ten overstaan van de onderzoekers in vrijheid een verklaring af te leggen. In dit geval kan evenwel niet volledig tegemoet worden gekomen aan het beginsel van hoor en wederhoor. Om die reden kan het betreffende relaas van de gebeurtenis als zodanig niet als feit worden vastgesteld maar enkel dienen ter ondersteuning van andere meldingen van dezelfde kwestie.

2.2.8. Aangifteplicht

Wanneer tijdens het onderzoek door de onderzoeker een redelijk vermoeden ontstaat van een strafbaar feit, dan wordt dit besproken met de Commissie. De Commissie beziet vervolgens of er sprake is van een aangifteplicht bij de politie (op grond van het Wetboek van Stafvordering) en informeert en adviseert het bevoegd gezag. De Commissie kan in dat geval de vertrouwelijkheid van de melder en de beschuldigde niet langer handhaven.

2.2.9. Verslaglegging bevindingen in onderzoeksrapport

De onderzoekers geven een zo feitelijk en objectief mogelijke weergave van gestelde gebeurtenissen en onthouden zich van uitspraken over personele en/of organisationele implicaties van bevindingen rondom specifieke personen. In het uiteindelijke onderzoeksrapport worden geen persoonsgegevens of herleidbare persoonlijke gegevens van betrokkenen opgenomen tenzij daar toestemming voor is gegeven. De commissie duidt de personen in het onderzoeksrapport uitsluitend aan met hun functie.

Letterlijke citaten van gesprekken worden zover als mogelijk niet tot het individu herleidbaar opgenomen in het onderzoeksrapport. Letterlijke citaten worden bovendien - voorzien van de context waarin zij worden opgenomen in het rapport - voorafgaand aan opname ter verificatie aan de geciteerde voorgelegd waarbij geciteerde wordt gevraagd in te stemmen met opname van het citaat in het onderzoeksrapport. Ook parafraseringen van citaten worden ter verificatie voorgelegd aan degene die geparafraseerd wordt.

3. Geheimhouding, gegevensbescherming en archivering

De informatie die voor het onderzoek wordt verstrekt aan de Commissie of de onderzoekers wordt door hen vertrouwelijk behandeld en wordt uitsluitend gebruikt voor de doeleinden van het onderzoek.

Bij de verwerking van (persoons)gegevens in het kader van haar taken nemen de OGCO, het secretariaat en de onderzoekers de wettelijke voorschriften en kaders in acht die gelden ten aanzien van de beveiliging van gegevens en de bescherming van privacy van betrokkenen. De OGCO hanteert een verwerkersovereenkomst die ook van toepassing is bij het uitvoeren van onderzoek en waar de onderzoeker zich als verwerker-in-opdracht ook aan te houden heeft.

Het archief wordt na afronding van het onderzoek opgeslagen in een veilige bewaarplaats. Het archief wordt niet geopenbaard om de volgende reden:

- Onderzoeksinformatie met daarin vertrouwelijk gedeelde gegevens, waaronder maar niet beperkt tot verslagen van de gesprekken die met betrokkenen plaatsvinden, is, voor zover de wet dat toestaat, niet openbaar. Gelet op het persoonlijk karakter van de informatie kan openbaarmaking leiden tot het achterhalen van de identiteit van de betrokkenen. Hierdoor bestaat een reële kans dat door openbaarmaking van het onderzoeksdossier het vertrouwen van de betrokkenen op de bescherming van hun persoonlijke levenssfeer wordt beschaamd én de belangen van deze betrokkenen worden geschaad.
- Daarnaast kan openbaarmaking van vertrouwelijke informatie belemmerend werken om in zaken waarin de commissie onderzoek verricht, in de toekomst betrokkenen en getuigen bereidwillig te vinden tot het doen van meldingen en het afleggen van verklaringen. Hierdoor zouden vermeende uitingen van grensoverschrijdend gedrag in de toekomst minder goed onderzocht kunnen worden.

4. Anonieme meldingen

Personen kunnen zich anoniem melden bij de Commissie. Dit betekent dat de OGCO niet bekend is met de naam of persoonsgegevens van de melder. In dat geval kan de Commissie veelal niet meer doen dan de melding registreren. De melder kan op een later moment niet gevraagd worden om een nadere duiding te geven van zijn melding. Het verifiëren van de melding (bijvoorbeeld door toepassing van hoor en wederhoor) is bij een anonieme melding niet toepasbaar. Melders die zich anoniem melden worden geïnformeerd over de beperkingen die dit met zich meebrengt voor behandeling door de OGCO. De melder zal gevraagd worden of contact kan worden gehouden via een raadsman of andere vertrouwenspersoon.

Zoals genoemd onder 2.2.5. en 2.2.7. kunnen melders ook vragen dat de OGCO hun identiteit niet prijs geeft aan derden. De Commissie kan de geheimhouding van de identiteit van de melder echter nooit in absolute zin garanderen. Hiervoor zijn verschillende redenen. Als de Commissie tijdens het onderzoek stuit op strafbare feiten waarvoor een aangifteplicht bestaat, zal aangifte gedaan moeten worden. Ook kan een rechterlijke uitspraak leiden tot openbaarmaking van gegevens die tot een persoon herleidbaar zijn. Verder geldt dat om het onderzoek goed uit te kunnen voeren het vragen van inlichtingen aan betrokkenen bij de melding vaak noodzakelijk is. Het is niet uit te sluiten dat door het vragen van inlichtingen kan worden afgeleid wie de melder is.

5. Ter besluit

Dit protocol fungeert als leidraad voor het handelen van de Commissie en diegenen die werkzaamheden uitvoeren voor of namens de commissie. Bij het opstellen is uitgegaan van de richtlijnen in het Instellingsbesluit. In voorkomende gevallen kan het nodig zijn dat de commissie afwijkt van de in dit protocol beschreven werkwijze. De betrokkenen worden hierover schriftelijk en gemotiveerd geïnformeerd.